

Silikaattikalliot

Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar

Koodi: 8220

Luontodirektiivin luontotyyppi (liite I)

BOR suojelutaso suotuisa, kehityssuunta vakaa

ALP suojelutaso suotuisa, kehityssuunta vakaa

Luonnehdinta

Silikaattikalliot on Suomessa hyvin yleinen luontotyyppi, johon luetaan luontodirektiivissä kaikki muut kalliot paitsi kalkikalliot sekä suoraan mereen tai järveen rajoittuvat kalliot. Valtaosa silikaattikallioista on karuja (kivilajeina mm. graniitti, granodioriitti, kvartsiitti, hiekkakivi), mutta myös keskiravinteiset (mm. gabro, amfiboliitti, diabaasi, emäksiset vulkaniitit) ja ultraemäksiset kalliot (mm. serpentiniitti, vuolukivi) luetaan tähän luontotyyppiin. Silikaattikalliot voivat olla jyrkkä- tai loivarinteisiä, ja puuston määrä vaihtelee kallioalueilla usein mosaiikkimaisesti.

Silikaattikallioiden kasvillisuus vaihtelee muun muassa kivilajin sekä rinteiden jyrkkyyden ja valoisuuden mukaan. Varsinainen kalliokasvillisuus muodostuu jäkälästä, sammalista sekä kalliorakojen matalakasvuisista ruohoista, heinistä ja saniaisista. Runsaslajisimpia ovat keskiravinteiset kalliot. Harvinaisten ultraemäksisten kallioiden kasvillisuus on usein niukkaa, mutta lajistoltaan erikoistunutta.

Silikaattikallioiden luonnontilaisuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat kasvillisuuden avoimuus ja matalakasvuisuus, kivipintojen sammal- ja jäkälälajiston esiintyminen, kasvillisuuden kulumattomuus sekä luontaiset varjostusolot (ei metsänhakkuita varjorinteillä).

Levinneisyys

Silikaattikallioita on koko Suomessa, suhteellisesti eniten etelärannikon läheisyydessä, paikoin Järvi-Suomessa ja Lapin tunturialueilla. Vähiten kallioita on tasaisilla alueilla Pohjanmaalla sekä Keski- ja Etelä-Lapissa. Harvinaiset ultraemäksiset kalliot keskittyvät Itä-Suomeen ja Etelä-Lappiin.

Nykytila ja uhkatekijät

Silikaattikalliot on yleinen luontotyyppi, joka on kokonaisuutena säilynyt varsin hyvin, joskin paikoin luontotyyppi on kärsinyt metsänhakuista (varjojyrkänteet), kaivannaistoiminnasta ja rakentamisesta. Harvinaiset ultraemäksiset kalliot ovat vähentyneet suhteellisesti eniten kaivannaistoiminnan vuoksi.

Edellä mainitut tekijät ovat silikaattikallioiden uhkia myös tulevaisuudessa. Ultraemäksisiä kallioita uhkaa erityisesti vuolukiven louhinta. Kuten muutkin avoimet ympäristöt, myös kalliot saattavat rehevöityä muun muassa ilman typpilaskeman, metsäpalojen puutteen ja ilman hiilidioksidipitoisuuden nousun vuoksi, jolloin puusto ja pensasto lisääntyvät ja pienikokoiset sammal- ja jäkälälajit saattavat tukahtua voimakkaammin kasvavien lajien alle.

Kuva: Jukka Husa